

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА «КРОК»

Кафедра прикладної медицини

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи
 Н.М. Літвін
«27» вересня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

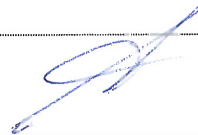
ОД 8 Основні хронічні неінфекційні захворювання

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки
або спеціальність 229 Громадське здоров'я
(шифр і назва напряму підготовки або спеціальності)
освітня програма Громадське здоров'я
(назва спеціалізації)
інститут, факультет Навчально-науковий інститут медицини
(назва інституту, факультету)
мова навчання українська

РОЗРОБНИКИ

Соколовський М.В., к.мед.н., доцент

(підпис)

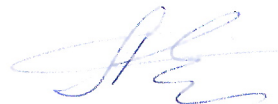
РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО КАФЕДРОЮ

Протокол № 3

від

«26» вересня 2019 р.

Завідувач кафедри

А.І.Єна

© Університет «КРОК», 2019 рік
© (Соколовський М.В.), 2019 рік

Київ – 2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Призначення дисципліни	Обсяг дисципліни	Характеристика дисципліни	
Ступінь вищої освіти/ОКР: <u>магістр</u> (назва)	Кредити ECTS / Години 6 / 180	Обов'язкова дисципліна	
			заочна форма навчання
Галузь знань <u>22 охорона здоров'я</u> (шифр і назва)	Кількість розділів - 1	Курс / Семестр	
			1/2
Напрямок підготовки /спеціальність <u>229 Громадське здоров'я</u> (шифр і назва)	Кількість тем - 12	Лекції, години	
			10
Освітня програма: <u>Громадське здоров'я</u> (назва)	Форма підсумкового контролю – екзамен	Практичні, семінарські, лабораторні, індивідуальні заняття, консультації, год.	
			18
		Самостійна робота, години, питома вага	
			122 / 67,7

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: Основною метою викладання дисципліни «Основні хронічні неінфекційні захворювання» є ознайомити студентів з медико-соціальним значенням найважливіших неінфекційних захворювань та факторами, які призвели до широкого поширення їх серед населення економічно розвинених країн світу та України. Охарактеризувати особливості організації медико-санітарної допомоги хворим на ці захворювання, нормативно-правового регулювання допомоги, а також опанування навичок використання цих знань в здійсненні професійної діяльності.

Зокрема, студенти мають **знати**:

- поняття «соціально значимі захворювання» та історію його виникнення;
- «неепідемічний» та «епідемічний» типи патології населення;
- основні ознаки поняття «соціально значиме захворювання»;
- чим визначається медико-соціальне значення соціально значимих захворювань;
- фактори виникнення проблеми соціально значимих захворювань;
- основні соціально значимі захворювання;
- характеристику захворювань системи кровообігу як медико-соціальної проблеми;

- характеристику злоякісних новоутворень як медико-соціальної проблеми;
- характеристику травматизму як медико-соціальної проблеми;
- характеристику цукрового діабету як медико-соціальної проблеми;
- характеристику ожиріння як медико-соціальної проблеми;
- характеристику психічних розладів як медико-соціальної проблеми;
- характеристику туберкульозу як медико-соціальної проблеми;
- характеристику ВІЛ-інфекції / СНІДу як медико-соціальної проблеми;
- характеристику наркоманії як медико-соціальної проблеми;
- характеристику алкоголізму як медико-соціальної проблеми;
- характеристику нікотиноманії як медико-соціальної проблеми;
- заходи щодо зниження розповсюдження соціально значущих захворювань;
- Глобальні цілі відповідно до Глобального плану дій ВООЗ з профілактики неінфекційних захворювань та боротьби з ними на 2013-2020 рр.

вміти: працювати з нормативно-правовими документами у сфері охорони здоров'я; працювати з інформацією з різних джерел щодо надання медичної допомоги при соціально значимих неінфекційних захворюваннях. Визначати проблеми, стан та перспективи надання цієї допомоги; застосовувати знання з організації охорони здоров'я в країні, особливостей надання медичної допомоги при соціально-значимих неінфекційних захворюваннях в Україні в цілому та за основними її напрямками для аналізу ситуації, виявлення проблем та складних питань, а також розробки та впровадження заходів в громадському здоров'ї, визначення сфер та організацій системи охорони здоров'я, що можуть бути задіяні в наданні цієї допомоги, налагодження між секторальної взаємодії; аналізувати діяльність системи охорони здоров'я за різними рівнями та напрямками, належним чином координувати діяльність у сфері громадського здоров'я з особливостями організації надання медичної допомоги населенню з соціально-значимими неінфекційними захворюваннями та розробляти пропозиції та заходи щодо її покращення, підвищення ефективності системи громадського здоров'я на цій основі; застосовувати методики оцінки якості медичної допомоги населенню з соціально-значимими неінфекційними захворюваннями та розробляти відповідні рекомендації та заходи щодо її удосконалення; здійснювати аналіз чинників, що впливають на розповсюдженість соціально значимих неінфекційних захворюваннями та розробляти заходи з покращення надання медичної допомоги населенню з цією патологією; розуміти, аналізувати та використовувати в практичній діяльності знання та навички з медичної експертизи втрати працездатності при соціально-значимих неінфекційних захворюваннях; застосовувати в професійній діяльності базові знання з управління охороною здоров'я, приймати виважені та обґрунтовані управлінські рішення при організації та наданні медичної допомоги хворим з

соціально-значимими неінфекційними захворюваннями; застосовувати електронні засоби та електронні інформаційні ресурси та системи для збору і аналізу інформації у сфері охорони здоров'я, оптимізації надання медичних послуг хворим з соціально-значимими неінфекційними захворюваннями.

Згідно з вимогами стандарту та освітньо-професійної програми дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

- *інтегральна:*

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері громадського здоров'я або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень, застосування наукових теорій та аналітичних методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

- *загальні:*

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
здатність бути критичним і самокритичним;
здатність приймати обґрунтовані рішення;
здатність розробляти та управляти проектами;
здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

- *спеціальні (фахові):*

здатність оцінювати, інтерпретувати, порівнювати та прогнозувати основні показники громадського здоров'я;
здатність аналізувати вплив різних детермінант на здоров'я населення та обґрунтовувати відповідні заходи з їх попередження;

здатність оцінювати ризики та обґрунтовувати доцільні дії у відповідь на надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я;
здатність створювати команду для діяльності у сфері громадського здоров'я і забезпечувати її ефективну роботу;
здатність застосовувати різні методики, стратегії та моделі викладання громадського здоров'я;
здатність здійснювати викладання основ громадського здоров'я у закладах освіти різного рівня, планувати та здійснювати заходи, спрямовані на розбудову належного рівня кадрових ресурсів для громадського здоров'я;
здатність здійснювати викладання основ громадського здоров'я у закладах освіти різного рівня, планувати та здійснювати заходи, спрямовані на розбудову належного рівня кадрових ресурсів для громадського здоров'я.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Основні ознаки поняття «соціально значимі захворювання» та їх медико-соціальне значення.

Основні ознаки соціально значимого захворювання: масовість захворювання; високі темпи щорічного приросту кількості хворих; обмеження повноцінного функціонування хворого в соціумі при наявності такого захворювання; небезпека захворювання для оточуючих; інфекційний та неінфекційний характер. Негативні соціальні наслідки, соціально значущі захворювання: втрата родини, друзів, роботи, засобів існування та ін.

Тема 2. Фактори ризику виникнення соціально значимих захворювань. Перелік соціально-значимих захворювань.

Фактори ризику: спосіб життя, екологічний фактор, біологічні та медичні фактори. Особливе значення: зміна особливостей харчування; забруднення навколишнього середовища (повітря, ґрунту, води); радіаційне забруднення; використання нових синтетичних матеріалів в промисловості, будівництві, в побуті; зміна ритмів життя, перевтома, нервові напруження; гіподинамія; надмірна технізація і інформатизація, які впливають на фізичне та психічне здоров'я населення. Соціально значимі захворювання: хвороби системи кровообігу; злоякісні новоутворення; нещасні випадки, травми, отруєння; цукровий діабет; ожиріння; психічні розлади; туберкульоз; ВІЛ-інфекція/СНІД; наркоманія; алкоголізм; нікотиноманія та інші.

Тема 3. Захворювання системи кровообігу, їх профілактика та організація медичної допомоги хворим.

Захворювання системи кровообігу як медико-соціальна проблема. Провідні чинники, що впливають на поширеність захворювань. Динаміка основних показників, облік випадків, організація постійного моніторингу. Профілактика цих захворювань в системі громадського здоров'я: популяційна, групова, індивідуальна.

Первинна, вторинна та третинна профілактика. Цільові профілактичні програми боротьби з ішемічною хворобою серця, гіпертонічна хвороба та інші. Скринінг як профілактична технологія. Скринінгові програми раннього виявлення хвороб та чинників ризику, їх використання. Значення формування здорового способу життя для збереження та зміцнення здоров'я населення. Організація медико-санітарної допомоги хворим з захворюваннями системи кровообігу.

Тема 4. Злоякісні новоутворення, їх профілактика та організація медичної допомоги хворим.

Злоякісні новоутворення як медико-соціальна проблема. Провідні чинники, що впливають на поширеність захворювань. Динаміка основних показників, облік випадків, організація постійного моніторингу. Профілактика цих захворювань в системі громадського здоров'я: популяційна, групова, індивідуальна. Первинна, вторинна та третинна профілактика. Цільові профілактичні програми боротьби з онкологічними захворюваннями. Скринінгові програми раннього виявлення хвороб та чинників ризику, їх використання. Значення формування здорового способу життя для збереження та зміцнення здоров'я населення. Організація медико-санітарної допомоги хворим з злоякісними новоутвореннями.

Тема 5. Нещасні випадки, травми, отруєння, їх профілактика та організація медичної допомоги хворим.

Нещасні випадки, травми, отруєння як медико-соціальна проблема. Провідні чинники, що впливають на поширеність захворювань. Динаміка основних показників нещасних випадків, травм та отруєнь, облік випадків, організація постійного моніторингу. Профілактика цих захворювань в системі громадського здоров'я: популяційна, групова, індивідуальна. Первинна, вторинна та третинна профілактика. Цільові профілактичні програми боротьби з нещасними випадками, травмами та отруєннями. Скринінг як профілактична технологія. Скринінгові програми раннього виявлення хвороб та чинників ризику, їх використання. Значення формування здорового способу життя для збереження та зміцнення здоров'я населення. Організація медико-санітарної допомоги хворим з нещасними випадками, травмами та отруєннями.

Тема 6. Цукровий діабет, його профілактика та організація медичної допомоги хворим.

Цукровий діабет як медико-соціальна проблема. Провідні чинники, що впливають на поширеність цукрового діабету. Динаміка основних показників, облік випадків, організація постійного моніторингу. Профілактика цукрового діабету в системі громадського здоров'я: популяційна, групова, індивідуальна. Первинна, вторинна та третинна профілактика. Цільові профілактичні програми боротьби з цукровим діабетом. Скринінг як профілактична технологія. Скринінгові програми раннього виявлення хвороб та чинників ризику, їх використання. Значення формування здорового способу життя для збереження та зміцнення здоров'я населення. Організація медико-санітарної допомоги хворим з цукровим діабетом.

Тема 7. Ожиріння, його профілактика та організація медичної допомоги хворим.

Ожиріння і надлишкова маса тіла населення як медико-соціальна проблема. Провідні чинники, що впливають на поширеність ожиріння і надлишкової маси тіла населення. Динаміка основних показників, облік випадків, організація постійного моніторингу. Профілактика цього стану в системі громадського здоров'я: популяційна, групова, індивідуальна. Первинна, вторинна та третинна профілактика. Цільові профілактичні програми боротьби з ожирінням і надлишковою масою тіла населення. Скринінг як профілактична технологія. Скринінгові програми раннього виявлення цих станів та чинників ризику, їх використання. Значення формування здорового способу життя для збереження та зміцнення здоров'я населення. Організація медико-санітарної допомоги хворим з ожирінням і надлишковою масою тіла.

Тема 8. Психічні розлади, їх профілактика та організація медичної допомоги хворим.

Психічні розлади як медико-соціальна проблема. Провідні чинники, що впливають на поширеність психічних розладів. Динаміка основних показників, облік випадків, організація постійного моніторингу. Профілактика психічних розладів в системі громадського здоров'я: популяційна, групова, індивідуальна. Первинна, вторинна та третинна профілактика. Цільові профілактичні програми боротьби з психічними розладами. Скринінг як профілактична технологія. Скринінгові програми раннього виявлення психічних розлади та чинників ризику, їх використання. Значення формування здорового способу життя для збереження та зміцнення здоров'я населення. Організація медико-санітарної допомоги хворим з психічними розладами.

Тема 9. Туберкульоз, його профілактика та організація медичної допомоги хворим.

Туберкульоз як медико-соціальна проблема. Провідні чинники, що впливають на поширеність туберкульозу. Динаміка основних показників, облік випадків, організація постійного моніторингу. Профілактика туберкульозу в системі громадського здоров'я: популяційна, групова, індивідуальна. Первинна, вторинна та третинна профілактика. Цільові профілактичні програми боротьби з туберкульозом. Скринінг як профілактична технологія. Скринінгові програми раннього виявлення хвороб та чинників ризику, їх використання. Значення формування здорового способу життя для збереження та зміцнення здоров'я населення. Організація медико-санітарної допомоги хворим з туберкульозом.

Тема 10. ВІЛ-інфекція/СНІД, їх профілактика та організація медичної допомоги хворим.

ВІЛ-інфекція/СНІД як медико-соціальна проблема. Провідні чинники, що впливають на поширеність ВІЛ-інфекції/СНІД. Динаміка основних показників, облік випадків, організація постійного моніторингу. Профілактика ВІЛ-

інфекція/СНІД в системі громадського здоров'я: популяційна, групова, індивідуальна. Первинна, вторинна та третинна профілактика. Цільові профілактичні програми боротьби з ВІЛ-інфекція/СНІД. Скринінг як профілактична технологія. Скринінгові програми раннього виявлення хвороб та чинників ризику, їх використання. Значення формування здорового способу життя для збереження та зміцнення здоров'я населення. Організація медико-санітарної допомоги хворим з ВІЛ-інфекцією/СНІД.

Тема 11. Наркоманія, алкоголізм та нікотиноманія, їх профілактика та організація медико-соціальної допомоги хворим.

Наркоманія, алкоголізм та нікотиноманія як медико-соціальна проблема. Провідні чинники, що впливають на поширеність наркоманії, алкоголізму та нікотиноманії. Динаміка основних показників, облік випадків, організація постійного моніторингу. Профілактика наркоманії, алкоголізму та нікотиноманії в системі громадського здоров'я

Тема 12. Глобальний план дій ВООЗ з профілактики неінфекційних захворювань та боротьби з ними на 2013-2020 рр. Заходи щодо зниження соціальної значимості захворювань даної групи.

Глобальний план дій ВООЗ з профілактики неінфекційних захворювань і боротьби з ними. Дев'ять добровільних Глобальних цілей і глобальна система моніторингу. Заходи щодо зниження соціальної значимості захворювань даної групи. Роль міжсекторального співробітництва в підвищенні ефективності та дієвості профілактичних заходів. Установи охорони здоров'я, відомства та служби, які беруть участь у формуванні здорового способу життя; завдання та зміст роботи центрів громадського здоров'я, їх взаємодія з іншими закладами охорони здоров'я; методи та способи медико-гігієнічного навчання та виховання населення, їх особливості в різних установах охорони здоров'я; розробка профілактичних стратегій у зв'язку зі зменшенням негативного впливу захворюваності та травматизму на стан здоров'я населення.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів дисципліни і тем	Кількість годин			
	Форма навчання (заочна)			
	усього	у тому числі		
		л	п	с.р.
1	2	3	4	5
Тема 1. Основні ознаки поняття «соціально значимі захворювання» та їх медико-соціальне значення.	7	1	1	5
Тема 2. Фактори ризику виникнення соціально значимих захворювань. Перелік соціально значимих захворювань.	12	1	2	9

Тема 3. Захворювання системи кровообігу, їх профілактика та організація медичної допомоги хворим.	12	1	1	10
Тема 4. Злоякісні новоутворення, їх профілактика та організація медичної допомоги хворим.	12	1	1	10
Тема 5. Нещасні випадки, травми, отруєння, їх профілактика та організація медичної допомоги хворим.	12	1	1	10
Тема 6. Цукровий діабет, його профілактика та організація медичної допомоги хворим.	14	1	2	11
Тема 7. Ожиріння, його профілактика та організація медичної допомоги хворим.	11	1	1	9
Тема 8. Психічні розлади, їх профілактика та організація медичної допомоги хворим.	14	1	1	12
Тема 9. Туберкульоз, його профілактика та організація медичної допомоги хворим.	16	1	2	13
Тема 10. ВІЛ-інфекція/СНІД, їх профілактика та організація медичної допомоги хворим.	13	1	2	10
Тема 11. Наркоманія, алкоголізм та нікотинomanія, їх профілактика та організація медико-соціальної допомоги хворим.	14	-	2	12
Тема 12. Глобальний план дій ВООЗ з профілактики неінфекційних захворювань та боротьби з ними на 2013-2020 рр.	13	-	2	11
Разом:	150	10	18	122
Екзамен	30			
Усього годин:	180	10	18	122

5. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні ознаки поняття «соціально значимі захворювання» та їх медико-соціальне значення.	1
2	Фактори ризику виникнення соціально значимих захворювань. Перелік соціально значимих захворювань.	1
3	Захворювання системи кровообігу, їх профілактика та організація медичної допомоги хворим.	1

4	Злоякісні новоутворення, їх профілактика та організація медичної допомоги хворим.	1
5	Нещасні випадки, травми, отруєння, їх профілактика та організація медичної допомоги хворим.	1
6	Цукровий діабет, його профілактика та організація медичної допомоги хворим.	1
7	Ожиріння, його профілактика та організація медичної допомоги хворим.	1
8	Психічні розлади, їх профілактика та організація медичної допомоги хворим.	1
9	Туберкульоз, його профілактика та організація медичної допомоги хворим.	1
10	ВІЛ-інфекція/СНІД, їх профілактика та організація медичної допомоги хворим.	1
	Всього лекційних годин	10

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Захворювання системи кровообігу, їх профілактика та організація медичної допомоги хворим.	5
2	Злоякісні новоутворення, їх профілактика та організація медичної допомоги хворим.	5
3	Нещасні випадки, травми, отруєння, їх профілактика та організація медичної допомоги хворим.	4
4	Цукровий діабет, його профілактика та організація медичної допомоги хворим.	4
	Всього годин практичних занять	18

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні ознаки поняття «соціально значимі захворювання» та їх медико-соціальне значення.	5
2	Фактори ризику виникнення соціально значимих захворювань. Перелік соціально значимих захворювань.	9
3	Захворювання системи кровообігу, їх профілактика та організація медичної допомоги хворим.	10

4	Злоякісні новоутворення, їх профілактика та організація медичної допомоги хворим.	10
5	Нещасні випадки, травми, отруєння, їх профілактика та організація медичної допомоги хворим.	10
6	Цукровий діабет, його профілактика та організація медичної допомоги хворим.	11
7	Ожиріння, його профілактика та організація медичної допомоги хворим.	9
8	Психічні розлади, їх профілактика та організація медичної допомоги хворим.	12
9	Туберкульоз, його профілактика та організація медичної допомоги хворим.	13
10	ВІЛ-інфекція/СНІД, їх профілактика та організація медичної допомоги хворим.	10
11	Наркоманія, алкоголізм та нікотиноманія, їх профілактика та організація медико-соціальної допомоги хворим.	12
12	Глобальний план дій ВООЗ з профілактики неінфекційних захворювань та боротьби з ними на 2013-2020 рр.	11
	Всього годин самостійної роботи студента	122

8. Методи навчання

Вивчення навчальної дисципліни «Основні хронічні неінфекційні захворювання» здійснюється у формі самостійного опрацювання лекційного матеріалу, виконання практичних та індивідуальних завдань, самостійної роботи та контрольних заходів. Лекції з навчальної дисципліни «Основні хронічні неінфекційні захворювання» подано у вигляді структурованих матеріалів та у формі мультимедійних презентацій за кожною окремою темою календарного плану. Лекційні заняття передбачають викладення теоретичного матеріалу з окресленої проблематики та мають за мету консультативно-оглядове означення проблеми і подання можливих напрямів її вирішення.

Практичні заняття призначені для детального розгляду окремих теоретичних положень навчальної дисципліни «Основні хронічні неінфекційні захворювання», формування умінь та навичок практичного їх використання шляхом виконання практичних завдань.

Основними формами й методами самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни є повторення питань тем лекційних занять, опрацювання основної та додаткової рекомендованої літератури, періодичних видань, опрацювання інтернет-ресурсів; поглиблене вивчення окремих тем курсу, виконання індивідуальних, обов'язкових, додаткових та проблемних питань і завдань та виконання

індивідуальних творчих завдань; словникова робота, аналіз, синтез, систематизація, порівняння, узагальнення явищ та фактів з метою підготовки відповідей на поставлені попередньо запитання; складання таблиць, графіків та схем; підготовка до виконання тестового підсумкового контролю знань. Обов'язкові завдання спрямовані на ґрунтовне засвоєння матеріалу, розглянутого на лекційних та практичних заняттях, та забезпечують самоконтроль з боку студентів за рівнем засвоєння дисципліни. Додаткові завдання, орієнтовані на поглиблення та розширення навчального матеріалу, виконуються на розсуд студентів та зараховуються до загальної рейтингової оцінки як додаткові бали. Процес самостійної роботи з обов'язковою та додатковою літературою дає студенту можливість проявити вміння знайти та відібрати необхідний матеріал з літературних та інших джерел, проаналізувати та систематизувати його.

9. Методи контролю

Для визначення успішності навчання використовуються контрольні заходи. Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретного завдання.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення вивчення дисципліни або відокремлених за робочим навчальним планом.

Для контролю знань студентів з дисципліни розроблено завдання для підсумкового контролю з предмету.

Під час вивчення даної дисципліни використовується така форма семестрового контролю: екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за шкалою Університету (0-100, з урахуванням необов'язкових завдань – 120 балів), національною шкалою.

10.1. Схема нарахування балів з дисципліни

Види та зміст обов'язкових завдань	Максимальна оцінка	Примітки
Підготовка до занять	15	
Виконання практичних занять	40	
Виконання та захист індивідуальної навчально-дослідної роботи	20	необов'язкове завдання
Екзамен	45	
Разом:	100	

Максимальний бал за виконання необов'язкових завдань – 20.

10.2. Умови нарахування балів

Критерії розроблені для переліку базових спеціальних компетенцій.

90 балів та вище виставляють за глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах, вміння

аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв'язку і розвитку, здатність пропонувати оригінальні рішення, критично оцінювати об'єктивну та суб'єктивну інформацію, здійснювати самооцінку, логічно і послідовно відповідати на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання нестандартних практичних задач. **100 балів** можуть бути виставлені за виконання обов'язкових завдань; **120 балів** – за додаткові необов'язкові завдання з тематики дисципліни.

70-89 балів виставляють за міцні знання навчального матеріалу, включаючи розрахунки, аргументовані відповіді на поставлені питання, які можуть містити неточності; за вміння аналізувати отриману інформацію та пропонувати нестандартні рішення, застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних нестандартних задач, вміння аналізувати явища та пропонувати оригінальні рішення; мають місце окремі помилки.

50-69 балів виставляють за посередні знання навчального матеріалу, його розуміння, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання стандартних практичних задач, не завжди аргументовані відповіді; має місце значна кількість недоліків, у тому числі неточні, або мало аргументовані відповіді з порушенням послідовності викладення, за невпевненість під час пояснень теоретичних положень; відповідь задовольняє мінімальному позитивному рівню.

00-49 балів виставляють за відтворення обмеженої частини навчального матеріалу; при цьому – невміння його пояснити та вирішувати стандартні практичні задачі навіть за допомогою викладача; мають місце безсистемні фрагментарні знання навчального матеріалу, або їх відсутність; потребує повторного вивчення матеріалу.

При іншому наборі компетенцій та результатів навчальної дисципліни зміст критеріїв може бути іншим.

З метою полегшення користування комплексом типових критеріїв оцінювання та зменшення можливого суб'єктивізму викладачів рекомендується розробляти критерії оцінювання кожної незалежної змістової частини навчального матеріалу.

10.3. Критерії підсумкового оцінювання

Проміжок за накопичувальною шкалою Університету	Оцінка за чотирибальною національною шкалою
90 та вище	Відмінно
70–89	Добре
50–69	Задовільно
1–49	Незадовільно

11. Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Комплекс навчально-методичного забезпечення з дисципліни.
3. Конспект лекцій з дисципліни.
4. Питання для підсумкового контролю з дисципліни.
5. Матеріали дистанційного курсу в системі MOODLE.

12. Рекомендована література

Базова

1. Сердюк А.М. та інші Ендокринні руйнівники в Україні: стан проблеми та шляхи її вирішення: національний огляд К.: Медінфор, 2018
2. Марковський В.Д. та інші Патоморфологія: підручник К.: ВСВ "Медицина", 2015
3. Філімонов В.І. та інші Фізіологія людини: підручник К.: ВСВ «Медицина», 2010
4. Жабосєдов Г.Д. Офтальмологія: підручник К.: ВСВ «Медицина», 2018.
5. Барціховський В.В та інші Медична біологія: підручник К.: ВСВ «Медицина», 2017
6. Путинцева Г.Й. Медична генетика: підручник К.: Медицина, 2008
7. Помогайбо В.М. Генетика людини: навчальний посібник К.: ВЦ "Академія", 2011
8. Simeonova N.K. Pathophysiology: textbook K.: AUS Medicine Publishing, 2017

Допоміжна

1. Громадське здоров'я: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів. - Вид. 3 – Вінниця: «Нова книга», 2013. – 560 с.
2. Социальная медицина и организация здравоохранения / под общ. ред. Ю.В. Вороненка, В.Ф. Москаленко. – Тернополь : Укрмедкнига. 2000. – С. 23-32.
3. Oxford Textbook of Global Public Health, 6 edition. Edited by RogesDetels, Martin Gulliford, QuarraishaAbdoolKarimand ChorchChuan Tan. – Oxford University Press, 2017. – 1728 p.
4. Medical Statistics at a Glance Text and Workbook. Aviva Petria, Caroline Sabin. – Wiley-Blackwell, 2013. – 288 p.
5. Збірник тестових завдань до державного випробування з гігієни, соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я / В.Ф. Москаленко та ін. / за ред. В.Ф. Москаленка, В.Г. Бардова, О.П. Яворовського. – Вінниця : Нова Книга, 2012. – 200 с.
6. Тестові завдання з соціальної медицини, організації охорони здоров'я та біостатистики : навч. посібн. для студентів мед. ф-тів / за ред. В.А. Огнєва. – Харків : Майдан, 2005. – С. 141–148.

Інформаційні ресурси

1. Всесвітня організація охорони здоров'я – www.who.int
2. Европейская база данных «Здоровье для всех» – www.euro.who.int/ru/home

3. Кохрейнівський центр доказової медицини – www.cebm.net
4. Кохрейнівська бібліотека – www.cochrane.org
5. Національна медична бібліотека США – MEDLINE – www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed
6. Канадський центр доказів в охороні здоров'я – www.cche.net
7. Центр контролю та профілактики захворювань – www.cdc.gov
8. Центр громадського здоров'я МОЗ України – www.phc.org.ua
9. Українська база медико-статистичної інформації «Здоров'я для всіх» – <http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=203>
10. Журнал British Medical Journal – www.bmj.com
11. Журнал Evidence-Based Medicine – www.evidence-basedmedicine.com

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ:

1. Визначити поняття «соціально значущі захворювання» та історія його виникнення.
2. Охарактеризувати «неепідемічний» та «епідемічний» типи патології населення.
3. Назвати основні ознаки поняття «соціально значущі захворювання».
4. Чим визначається медико-соціальне значення соціально значущих захворювань?
5. Назвати фактори виникнення проблеми соціально значущих захворювань.
6. Перерахувати основні соціально значущі захворювання.
7. Дати характеристику захворювань системи кровообігу як медико-соціальної проблеми.
8. Дати характеристику злоякісних новоутворень як медико-соціальної проблеми.
9. Дати характеристику проблеми травматизму як медико-соціальної проблеми.
10. Дати характеристику проблеми цукрового діабету як медико-соціальної проблеми.
11. Дати характеристику проблеми ожиріння як медико-соціальної проблеми.
12. Дати характеристику проблеми психічних розладів як медико-соціальної проблеми.
13. Дати характеристику проблеми туберкульозу як медико-соціальної проблеми.
14. Дати характеристику проблеми ВІЛ-інфекції / СНІДу як медико-соціальної проблеми.
15. Дати характеристику проблеми наркоманії як медико-соціальної проблеми.
16. Дати характеристику проблеми алкоголізму як медико-соціальної проблеми.

17. Дати характеристику проблеми нікотинomanії як медико-соціальної проблеми.

18. Назвати заходи щодо зниження соціально значущих захворювань.

19. Назвати Глобальні цілі відповідно до Глобального плану дій ВООЗ з профілактики неінфекційних захворювань та боротьби з ними на 2013-2020 рр.

20. Профілактика та міжсекторальне співробітництво в системі громадського здоров'я. Види профілактики. Профілактичні програми в охороні здоров'я.

21. Завдання та зміст роботи центрів громадського здоров'я, їх структурних підрозділів з профілактики та формування здорового способу життя, взаємодія з іншими закладами охорони здоров'я.